

Vergaderjaar 2023–2024

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 298

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 mei 2024

Met deze brief licht ik uw Kamer in over de voortgang van de Datavisie Handelsregister (HR)¹. In het openbare HR kan iedereen met juridische zekerheid nagaan met wie hij zaken doet. Dat biedt rechtszekerheid in het economisch verkeer. Tegelijkertijd moeten de in het HR opgenomen persoonsgegevens voldoende beschermd worden. De Datavisie HR beoogt een passend beleidskader te bieden voor integer gebruik van de data uit het HR door de privacy van de ingeschrevenen te verbeteren en tegelijkertijd de toegankelijkheid van het HR te vergroten. Zo wordt het HR beter aangesloten op de eisen en uitdagingen van deze tijd. De kern van de Datavisie HR bestaat uit acht maatregelen die zorgen voor een betere balans in de omgang met HR data en de aanpassing van de financiering van het HR als een noodzakelijk onderdeel. Vier maatregelen zijn gericht op het structureel verbeteren van de privacy van ingeschrevenen in het HR, de andere vier op het versterken van rechtszekerheid en fraudeweerbaarheid. Deze maatregelen zijn weergegeven in onderstaand schema.

	Maatregelen	Belangrijkste acties	Volgende stappen /tijdpad
Privacy verbeteren			
1a	Niet openbaar maken van telefoonnummers	– Wijziging Handelsregisterbesluit (Hrb) – Aanpassing IT vooruitlopend op inwerkingtreding wet	Treedt naar verwachting in werking per 1 juli 2024
1b	Niet openbaar maken van emailadressen	– Voornemen wordt mogelijk doorkruist door aanscherping EU-regelgeving	Ontwikkeling EU-regelgeving afwachten

¹ sinds de vorige voortgangsbrief van 3 juli 2023 (Kamerstuk 32 761 en 32 637, nr. 280)

	Maatregelen	Belangrijkste acties	Volgende stappen /tidspad
2	Registratie eenmanszaken met openbaar postadres	– Wijziging Handelsregisterbesluit (Hrb) – Wijzigingen uitvoering zijn al doorgevoerd	Treedt naar verwachting in werking per 1 juli 2024
3	Afscherming VvE's	– Nog in te vullen	PM
4	Inperking commercieel gebruik HR-data	– Opname direct marketingverbod in Handelsregisterwet (Hrw) – Aangepast in uitvoering bij KVK: • HR-publicaties eind 2023 gestopt • Invoering contractuele gebruiksvoorwaarden aan HR-data voor serviceproviders	Voorstel wijziging Hrw; in consultatie in 3 ^e kwartaal 2024
Rechtsbescherming en fraudeweerbaarheid			
5	Registratie en publicatie bestuursverboden	– Wijziging Handelsregisterbesluit (Hrb) – Registratie bestuursverboden is in werking – Publicatie bestuursverboden is in voorbereiding	Treedt naar verwachting in werking per 1 juli 2024
6	Uitbreiding autorisaties t.b.v. maatschappelijk relevante taken	1) Wijziging Hrb (voor overheden) 2) Wijziging Hrw (voor private organisaties)	1) Treedt naar verwachting in werking per 1 juli 2024 2) Voorstel wijziging Hrw; in consultatie in 3 ^e kwartaal 2024
7	Versterken Poortwachtersrol KVK	– Optimalisatie van check op curatele en bewind – Onderzoek naar inschrijving ongebruikelijke adressen	Uitvoering bij KVK in 2024
8	Terugmelding (vermoedelijk) onjuiste HR-gegevens door overheidsorganisaties	– Belastingdienst is als eerste partij aangesloten m.i.v. 1-1-2024	Tussen 2024 en 2029 worden alle afnemende overheidsorganisaties aangesloten op verplicht terugmelden

Het tijdsplan voor de eerste wijziging van het Handelsregisterbesluit is aangepast ten opzichte van de vorige voortgangsbrief. Op 20 maart 2024 heeft de Raad van State advies uitgebracht over het voorstel. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het ontwerpbesluit en adviseert daarmee rekening te houden voordat een besluit wordt genomen. De onderbouwing van het voorstel wordt aangevuld naar aanleiding van het advies, waarna publicatie zo spoedig mogelijk zal volgen, met het oog op de gewenste inwerkingtreding per 1 juli 2024.

De wijzigingen in de Handelsregisterwet zullen in delen worden doorgevoerd (minimaal drie tranches). Dit vanwege budgettaire redenen in relatie tot de inwerkingtreding van Europese wetgeving per 1 januari 2025, die druk geeft op het tijdsplan.

De eerste tranche van de Handelsregisterwet omvat de inrichting van een toekomstbestendige financiering van het Handelsregister. Zoals in de vorige voortgangsbrief is aangegeven, is aanpassing van de huidige financiering nodig aangezien de maatregelen uit de Datavisie HR gevolgen hebben voor zowel de inkomsten als de uitgaven van het

handelsregister. Daarnaast is er sprake van een sterke maatschappelijke behoefte, ondersteund door toenemende Europese verplichtingen², om het HR toegankelijker te maken door HR-informatie kosteloos te verstrekken. Tevens worden huidige perverse prikkels, die uitnodigen tot doorverkoop van HR-informatie met daaraan verbonden risico's op ongewenst gebruik, hiermee weggenomen. De aanpassingen hangen samen met het naar nul brengen van de vergoedingen voor de verstrekking van HR-gegevens en documenten en het inrichten van de vervangende financieringssystematiek. De eerste tranche bevat de noodzakelijke grondslag voor het invoeren van een jaarbijdrage voor alle HR ingeschrevenen en de grondslag voor een aansluitvergoeding voor gebruikers van bulkgegevens uit het HR, naast de abonnementen voor overheden. Deze eerste aanpassing van de Handelsregisterwet zal gelijktijdig met verzending van deze brief ter consultatie gaan. Het wetsvoorstel bevat enkel de wettelijke grondslagen voor het kunnen hanteren van tarieven en nog niet de invulling van de tarieven zelf. Deze volgt te zijner tijd in lagere regelgeving. In de voortgangsbrief datavisie van januari 2023 zijn indicatieve bedragen genoemd van € 25 per jaar voor de jaarbijdrage en € 2.500 tot € 50.000 voor de toegangsbijdrage. Bij de nadere uitwerking van de tarieven, die tijdig voor indiening van het voorstel voor parlementaire behandeling gereed zal zijn, zullen deze bedragen nog worden geïndexeerd en waar nodig vermeerderd met uitvoeringskosten. Voor de jaarbijdrage is inmiddels vastgesteld dat invoering voor alle in het HR opgenomen entiteiten in één keer niet raadzaam is het met oog op de uitvoering. Daarom wordt de jaarbijdrage voor eenmanszaken, die ongeveer de helft van alle registraties uitmaken, op een later tijdstip ingevoerd dan voor de andere HR-inschrijvingen.

Ik ben voornemens in het derde kwartaal van 2024 een tweede tranche wijzigingen van de Handelsregisterwet gereed te hebben voor consultatie; deze beslaat onder andere een verbod op het gebruik van HR-gegevens voor direct marketing doeleinden en een uitbreiding van gebruikersautorisaties ten behoeve van maatschappelijk relevante taken. Aanpassingen die minder urgent zijn, zoals de herziening van de omgang met HR gegevens van VvE's, worden in een nog in te richten derde tranche ondergebracht.

De gehanteerde procesaanpak draagt bij aan een continue voortgang en stapsgewijze implementatie van de belangrijkste maatregelen. Hiertoe heb ik een Taskforce Handelsregisterwet in het leven geroepen waarin EZK nauw samenwerkt met de Kamer van Koophandel als uitvoerder.

Een nadere toelichting op de maatregelen inclusief wat HR ingeschrevenen hiervan nu al merken of gaan merken, vindt u in de bijlage Uitwerking Datavisie HR. Hierbij wordt ook ingegaan op het voortraject met betrokken stakeholders dat is doorlopen bij de ontwikkeling van de Datavisie HR.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

² Onder andere de Open Data richtlijn en de Digitaliseringsrichtlijn (Company Law package)

Uitwerking Datavisie Handelsregister

In deze uitwerking neem ik u mee in noodzaak, doel en achtergrond bij deze nieuwe visie op de omgang met data uit het Handelsregister (HR), waarbij privacy van ingeschrevenen voorop staat. Daarnaast komt de huidige stand van zaken van de geïnitieerde maatregelen aan bod, als ook het proces voor de komende periode.

1. Noodzaak en doel Datavisie HR

De Datavisie beoogt een passend beleidskader te bieden voor integer gebruik van data uit het Handelsregister (HR) ten bate van de maatschappij. In feite betekent dit een herziening van de handelsregistertaak van KVK waarbij de mate van openbaarheid van het register beter aansluiting vindt bij de eisen en uitdagingen van deze tijd.

Voortraject

In 2021 is naar aanleiding van breed gedeelde onvrede onder ondernemers over het gebruik van met name adres- en contactinformatie op basis van het Handelsregister, een verkenning gehouden onder HR stakeholders. Deze bevestigt het beeld dat er grote behoefte is aan verbetering van de privacy van de ondernemer. Met name waar de zakelijke en private sfeer elkaar sterk raken, zoals bij veel zzp'ers die een onderneming hebben gevestigd op hun woonadres. Er is een sterke vraag naar terugdringing van de ervaren overlast door ongevraagde commerciële benadering in het kader van direct marketing. Eerder gezette stappen, zoals het invoeren van de non-mailing indicator, de Wet acquisitiefraude en het omzetten van de opt-out via het «bel me niet» register naar een wettelijk toestemmingsvereiste in de Telecommunicatiewet, hebben de overlast niet voldoende verminderd. Ook waar sprake is van intimidatie en persoonlijke veiligheidsrisico's, hebben ingeschrevenen behoefte aan mogelijkheden om hun gegevens af te schermen. Deze behoefte wordt versterkt door de verruwing van het maatschappelijke debat. Tegelijkertijd blijkt dat afnemers soms behoefte hebben aan meer gegevens of aan inzichten die het HR nu niet kan bieden. Een registratie in het HR biedt bijvoorbeeld geen garantie ten aanzien van de betrouwbaarheid of goedheid van een onderneming, terwijl veel gebruikers van het HR dit wel verwachten of in ieder geval wenselijk zouden vinden. Ofschoon de mate van juistheid van de authentieke gegevens in het HR zeer hoog is en zorgvuldig gemonitord wordt, wil ik de mogelijkheden onderzoeken om de poortwachtersrol van KVK te versterken – ook ten behoeve van fraudebestrijding.

De opbrengst van de wensen en behoeften uit de verkenning is gecombineerd met informatie over de Europeesrechtelijke verplichtingen die gelden voor het HR en/of voor ondernemingen om bepaalde gegevens (kosteloos) openbaar te maken of anderszins te delen. Dit heeft inzicht gegeven in de beschikbare beleidsruimte om de nationale regels rond het HR aan te passen, deze is aan de Tweede Kamer gecommuniceerd in december 2021. Vooral ten aanzien van eenmanszaken zijn er mogelijkheden om de regels voor openbaarheid van informatie in het HR substantieel aan te passen en is het ook wenselijk hiervan gebruik te maken. Een grote meerderheid van deze groep (bijna 90%) heeft tenslotte zijn onderneming geregistreerd op het woonadres.

In het voorjaar van 2022 is bij een zestal expertsessies dieper ingegaan op een aantal vragen over openbaarheid van (bepaalde) HR-data. Daarbij is onder andere naar voren gekomen dat:

- Betere bescherming van privacygevoelige gegevens nodig is, met name bij eenmanszaken,
- KVK zich moet richten op de eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van verstrekkingen uit het HR en daarin een voorttrekkersrol kan spelen, ongeacht de openbaarheid van gegevens op andere plekken dan het HR,
- KVK in veel gevallen geen data of uittreksels zou moeten verstrekken maar alleen de informatie waar de afnemers specifiek om vragen, bijvoorbeeld via hit/no hit verificatie,
- Overheden en organisaties met een publieke taak juist méér toegang nodig hebben, denk aan notarissen, banken etc., om hun publieke en/of maatschappelijke taak op een efficiënte manier te kunnen vervullen,
- Kwaliteit van de gegevens voor de publieke taken van groot belang is, zodat het niet wenselijk is dat ondernemingen geprikkeld worden om zich in te schrijven op «virtuele» vestigingsadressen (waar zij niet daadwerkelijk aanwezig zijn),
- Ongewenst gebruik van gegevens, zoals voor persoonlijke bedreiging of intimidatie en direct marketing moet met kracht worden bestreden (bijvoorbeeld met gebruiksvoorwaarden of een wettelijke regeling), maar dat juist meer ruimte moet worden geboden voor gebruik ten behoeve van wetenschap en journalistiek.

Op basis van deze inzichten zijn acht beleidsmaatregelen geformuleerd die nu de kern vormen van de Datavisie HR.

2. Voortgang maatregelen

Uw Kamer volgt de ontwikkelingen op dit terrein op de voet en heeft ook door middel van moties³ de aandacht gevestigd op verbeterpunten en mogelijke oplossingen. Vooruitlopend op de invoering van het Handelsregisterbesluit en de Handelsregisterwet zijn er diverse maatregelen ingevoerd die tegemoetkomen aan uw inbreng en de maatschappelijke behoefte die voortkwam uit de verkenning en expertsessies. Aanvullend op de acht eerder genoemde maatregelen, leidt dit beleidstraject ook tot nieuwe voorstellen die de privacy verbeteren van HR ingeschrevenen. Deze zullen ook in het wetwijzigingstraject worden meegenomen. In dat kader is KVK voornemens te stoppen met de registratie van het geslacht van ingeschrevenen en heeft KVK serviceprovider overeenkomsten gesloten met commerciële afnemers. Deze zijn daarmee gebonden aan strikte gebruiksvoorwaarden waarin de privacybelangen van ingeschrevenen beter zijn gewaarborgd. Onderstaand treft u een toelichting aan op de reeds uitgevoerde maatregelen en de stand van zaken ten aanzien van bestaande en nieuwe maatregelen.

³ Onder andere: Motie Amhaouch/Wörsdörfer (32 637, nr. 333): verzoek om bij ondernemers zonder rechtspersoonlijkheid het woonadres af te schermen voor niet geautoriseerde organisaties. Motie Yesilgoz/Van Toorenburg/Buitenweg (35 570 VI, nr. 36): verzoek om openbare registers waarin huisadressen – of aan een onderneming gekoppeld huisadres – voorkomen, zo af te schermen dat deze alleen door het bevoegd gezag kunnen worden ingezien. Motie Verhoeven/Graus/Bruins (35 421, nr. 15): spreekt de wens uit dat Kadaster en Kamer van Koophandel geen privéadressen meer verstrekt als ingeschrevene daarom verzoekt. Motie Ellemeet/Michon-Derkzen (32 827, nr. 219): verzoek om vestigingsadressen van zelfstandigen (in het HR) in principe af te schermen wanneer dit tevens woonadressen zijn en de wet hiervoor aan te passen. Motie Van Ginneken c.s. (32 761, nr. 210): verzoekt het kabinet om, parallel aan de huidige consultaties over het Handelsregister, op de kortst mogelijke termijn, in ieder geval voor het meireces, vestigingsadressen af te schermen als deze overeenkomen met het woonadres, als openbaring voor die ondernemer niet verplicht is en als de ondernemer dit zelf wenst.

I. Reeds uitgevoerde maatregelen

Privacy

Afscherming woonadres natuurlijke personen

Sinds 1 januari 2022 zijn alle woonadressen van ondernemers en bestuurders afgeschermd in het Handelsregister. De afgeschermd woonadressen zijn alleen in te zien door overheidsorganisaties of beroepsgroepen die daar wettelijk toestemming voor hebben, zoals bijvoorbeeld notarissen, advocaten en deurwaarders.

Afscherming bezoekadres onderneming en rechtspersoon bij dreiging

In de tweede helft van 2022 is ook de mogelijkheid gecreëerd het bezoekadres van een onderneming of rechtspersoon af te schermen, indien dat nodig is voor de veiligheid van één of meer personen op dat adres. Dat geldt ook als het geen woonadres is. Aan de afscherming ligt een onderbouwing van de ingeschrevene ten grondslag die aantoont dat afscherming echt nodig is, zoals een aangifte van bedreiging. Daarnaast kunnen ook ingeschrevenen die door hun beroep blootstaan aan waarschijnlijke dreiging, bijvoorbeeld journalisten, hun bezoekadres preventief laten afschermen. Voor die afscherming geldt dat een adres óók woonadres is en de onderneming geen kapitaalvennootschap (BV of NV) is. De regels voor preventieve afscherming zijn strenger, omdat het hier gaat om een «waarschijnlijke dreiging» en dit minder zwaar weegt dan de publicatieverplichtingen in andere wetten. Beroepsorganisaties vervullen een rol in het beoordelen van de verzoeken; zij maken afspraken met de KVK over de criteria voor beroeps-gerelateerde afscherming. Tot nu toe heeft dit geresulteerd in een totaal van 8.133 afgeschermd adressen voor eenmanszaken en 354 afgeschermd adressen bij overige rechtsvormen.

Registratie eenmanszaken met openbaar postadres

De versterking van de privacybescherming van met name zzp'ers heeft uw Kamer nadrukkelijk als urgentie benoemd en ik ondersteun dit belang. Om die reden heb ik deze maatregel vooruitlopend op aanpassing van het Handelsregisterbesluit reeds in uitvoering laten brengen in het voorjaar van 2022. Dit betekent dat de registratiemogelijkheden voor eenmanszaken zijn aangepast, in die zin dat zij kunnen kiezen voor afscherming van het fysieke vestigingsadres van de onderneming. Daarvoor geldt als vereiste dat de ondernemer een openbaar postadres heeft laten registreren in het HR. De registratie verloopt dan op overeenkomstige wijze als bij een krachtens art. 51 Hrb afgeschermd bezoekadres. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de aangepaste regelgeving wordt deze optie ook al aangeboden voor eenmanszaken die geen beroep doen op veiligheidsrisico's. Voor eenmanszaken worden geen nadere voorwaarden meer gesteld, anders dan een openbaar postadres. Naar verwachting zal de desbetreffende wijziging van het Handelsregisterbesluit in werking treden op 1 juli 2025.

Stopzetten HR-publicaties

De HR-Datavisie zet de volgende stap om onwenselijk gebruik van HR-gegevens en daarmee gepaard gaande privacyschendingen tegen te gaan, waaronder ook ongewenste benadering. Op grond van geldende privacyregels (AVG) en adviezen van de Autoriteit Persoonsgegevens heeft KVK als beheerder en verwerkingsverantwoordelijke van het

Handelsregister zelf maatregelen getroffen om misbruik van openbare persoonsgegevens tegen te gaan.

Op dit moment gaat KVK het commercieel gebruik van data op een aantal manieren tegen. Zo is er de non-mailing indicator (NMI) waarmee de ondernemer zelf kan aangeven niet benaderd te willen worden voor fysieke post en huis-aan-huis bezoek op het ingeschreven adres. In onze gebruiksvoorwaarden is opgenomen dat partijen die Handelsregistergegevens opvragen niet alleen rekening moeten houden met deze NMI, maar ook met AVG-wetgeving en o.a. de wet telecommunicatie. Dit betekent bijvoorbeeld dat een telefoonnummer of e-mailadres uit het Handelsregister niet zonder toestemming van de ingeschrevene zelf voor «koude acquisitie» mag worden gebruikt.

Per 15 december 2023 is, op mijn verzoek vooruitlopend op de aanpassing van de Handelsregisterwet, KVK gestopt met het product HR-Publicaties. Op basis van EU-regelgeving was KVK verplicht bepaalde wijzigingen in het Handelsregister ook nog afzonderlijk te publiceren. Die verplichting is er niet meer en dit product leverde een informatiestroom op met veel persoonsgegevens. KVK ontving hierover veel klachten, bijvoorbeeld vanwege de (her)publicatie van die persoonsgegevens op vele andere websites. Partijen die functionarisgegevens vanuit de nieuwe KVK mutatieservice ontvangen, mogen die voortaan alleen nog gebruiken onder strikte voorwaarden.

Afname van Handelsregisterproducten via erkende serviceproviders

In december 2023 zijn de eerste serviceprovider overeenkomsten gesloten tussen KVK en commerciële afnemers van data. Hiermee wordt invulling gegeven aan de maatschappelijke wens van gebruikers om Handelsregisterproducten ook via serviceproviders af te kunnen nemen, maar wel met borging van de gebruiksdoelen en privacy van de ingeschrevenen. Inzet van deze samenwerking is het beter in balans brengen van de privacybelangen van HR ingeschreven en het belang van rechtszekerheid voor ondernemers door het bieden van actualiteit en hoge kwaliteit van de data. Het brengt balans tussen enerzijds het belang ten aanzien van commerciële afnemers om economische bedrijvigheid te stimuleren en de behoefte van ondernemers aan privacy anderzijds. Aan de basis van de service provider overeenkomsten staan twee voorwaarden. Ten eerste mogen niet-openbare of afgeschermd gegevens slechts ten behoeve van de geautoriseerde afnemers worden verwerkt. Deze mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt (bijvoorbeeld doeleinden van de tussenpartij zelf of voor andere klanten). Daarbij moet worden voldaan aan strenge beveiligingseisen. Ten tweede is het niet toegestaan om Handelsregistergegevens voor derden doorzoekbaar te maken en/of te rangschikken naar natuurlijke persoon (bijvoorbeeld via een zoekmogelijkheid op persoonsnaam of BSN). Deze afspraken zullen er toe leiden dat privacy van ingeschrevenen beter is geborgd. Dit vormt de voorwaarde waarop datalevering tussen KVK en commerciële afnemers kan plaatsvinden.

Regie op gegevens – MijnKVK

Regie op eigen gegevens blijkt een mechanisme dat tegemoet komt aan de behoeften voor uitvoering van verschillende maatregelen. Het doel is om ondernemers zelf keuzes te laten maken over wie op welk moment toegang heeft tot (persoonlijke) gegevens. Met de doorontwikkeling van MijnKVK kunnen ingeschrevenen de eigen gegevens beter zelf beheren (inschrijven en wijzigingen doorgeven) en kan het platform op termijn voorzien in de mogelijkheid om eigen gegevens te delen met derden.

De realisatie van deze MijnKVK omgeving, met de initiële focus op inzien en muteren van gegevens, is al opgestart. In de tweede helft van 2023 is de eerste testbare productversie opgeleverd, een zogenaamd Minimal Viable Product. Deze zal vanaf het eerste kwartaal van 2024 live gaan, waarbij ondernemers trapsgewijs gedurende dit jaar hun eigen gegevens kunnen inzien.

RECHTSBESCHERMING EN WEERBAARHEID

Terugmelding (vermoedelijk) onjuiste gegevens

De verplichte terugmelding houdt in dat overheidsorganen die verplicht gebruik maken van het HR, ook verplicht worden om een melding te doen wanneer zij bij een authentiek gegeven in het HR iets aantreffen dat niet in overeenstemming is met hun eigen informatie. Deze terugmelding resulteert in het HR in een zichtbare melding dat het betreffende gegeven «in onderzoek» is. Ook andere afnemers kunnen dus zien dat er mogelijk sprake is van een onjuist gegeven. Zo hoeven overheden de gegevens die in onderzoek staan niet langer verplicht te gebruiken. De onderneming of rechtspersoon die het betreft, wordt benaderd om de juiste gegevens aan te leveren. Dit leidt tot een overall betere kwaliteit van het Handelsregister en gegevensregistratie die zoveel mogelijk overeenkomt met de feitelijke werkelijkheid. De Belastingdienst is vanaf begin januari 2024 als eerste aangewezen organisatie gestart met terugmelden. Deze meldingen zullen door KVK worden verwerkt. Met de ervaringen die hiermee worden opgedaan zal KVK het proces en kwaliteit waar mogelijk verbeteren. Daarmee is artikel 32 Hrw in werking getreden waarna binnen een termijn van zes jaar alle overheden die het Handelsregister verplicht gebruiken, ook verplicht moeten gaan terugmelden. Over de voortgang van de aansluitingen zal ik u in de voortgangsbrief op de hoogte stellen.

Stand van zaken in ontwikkeling zijnde maatregelen

Privacy

Bereikbaarheid van ondernemers

Om op grote schaal ondernemers te bereiken is het nodig dat ondernemers over een elektronische berichtenbox vanuit de overheid beschikken. Net als in het burgerdomein kunnen ondernemers op deze manier digitale post ontvangen, in dit geval van KVK. Dit is van belang voor bijvoorbeeld het versturen van facturen en verzoeken om gegevens up-to-date te houden. Vanwege duurzaamheidsoverwegingen en fraudegevoeligheid geniet een digitale oplossing de voorkeur boven het fysiek versturen van brieven.

Een berichtenstelsel met een voldoende hoog bereik is op dit moment nog in ontwikkeling. De ontwikkeling van het Federatief Berichtenstelsel (FBS) gebeurt onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De voorkeur ligt bij de aansluiting bij het FBS. Gezien de onzekere doorlooptijd en het feit dat het ondernemersdomein in het FBS pas in fase 2 aan bod komt, verkent KVK alternatieve opties in eigen beheer. Uitgangspunt bij deze verkenning is dat deze alternatieve opties op termijn aansluiten op het FBS, dat ook in de toekomst de voorkeur geniet.

Niet-openbaar maken van telefoonnummers en emailadressen

Het voorkomen van ongewenste benadering van ondernemers door commerciële en andere partijen is een belangrijke drijfveer achter de Datavisie. Het niet langer openbaar en inzichtelijk maken van emailadressen, telefoonnummers en faxnummers in het Handelsregister, is een grote wens van veel ingeschrevenen. Om dit te bewerkstelligen is een herziening van het Handelsregisterbesluit nodig. Na de wijziging zijn deze gegevens enkel inzichtelijk voor bij wet aangewezen partijen, zoals bestuursorganen, advocaten, deurwaarders en notarissen. Voor wat betreft de emailadressen is inmiddels gebleken dat op onderdelen, waaronder de publicatie van elektronische postadressen, wellicht de voorgenomen wijziging van de EU Vennootschapsrichtlijn dit voornemen doorkruist. Hiermee zal in nationale regelgeving rekening moeten worden gehouden. Voor telefoon- en faxnummers speelt deze samenloop niet.

De wijziging van het Handelsregisterbesluit die naar verwachting op 1 juli 2024 in werking zal treden, voorziet in de noodzakelijke aanpassing van de regelgeving. KVK heeft kenbaar gemaakt dat de verkennende werkzaamheden voorspoedig verlopen en dat kan worden gestart met de realisatie ervan in de zomer van 2024.

Aanscherping Handelsregisterwet ten behoeve van de inperking van ongewenst gebruik HR-data

Het verstrekken van gegevens uit het HR moet altijd terug te voeren zijn op een wettelijk doel. De Hrw benoemt deze doelen, waaronder bevordering van de rechtszekerheid (art 2a Hrw) en gegevensverstrekking ter bevordering van de economische belangen (art 2b Hrw). Met name de ruime omschrijving in artikel 2b heeft het onbedoelde effect dat KVK op dit moment onvoldoende mogelijkheden heeft om grenzen te stellen aan onwenselijk gebruik van HR-gegevens.

Om privacy schendingen tegen te gaan zouden alleen overheidspartijen met een wettelijke taak (en wettelijk toezicht) en partijen die zijn geautoriseerd op basis van een maatschappelijk relevante taak die specifiek bij wet zijn aangewezen, toegang moeten hebben tot afgeschermd en niet-openbare gegevens. Overige overheids- en marktpartijen krijgen alleen toegang tot de openbare opvraagbare gegevens uit het HR. HR geregistreerden houden vanzelfsprekend wel toegang tot hun eigen registratie.

Het expliciet voorwaarden verbinden aan het gebruik van Handelsregistergegevens kan behulpzaam zijn om een systeem van verstrekkingen mogelijk maken dat zowel gebruiksvriendelijk als veilig is. Hiervoor is een wijziging van de Handelsregisterwet noodzakelijk, waarbij ik ernaar streef een ontwerp te publiceren voor consultatie in het derde kwartaal van 2024.

Afscherming Vereniging van Eigenaren (VvE's)

Het Handelsregister dient als basisregistratie van alle ondernemingen en rechtspersonen in Nederland. Dat betekent dat ook VvE's zich verplicht moeten registreren omdat zij krachtens de wet «formele verenigingen» met rechtspersoonlijkheid zijn. Dit gaat echter gepaard met aantasting van de privacy van de huiseigenaren. De afscherming van VvE's vereist aanpassingen van een geheel andere aard dan de hiervoor besproken afschermingen van contact- en adresinformatie. Dit hangt samen met het feit dat de adresinformatie veelal in de naam van de VvE is verwerkt. Aan de hand van een verkenning zullen de problematiek en oplossingsricht-

tingen in kaart worden gebracht. De gevolgen voor de toepasselijke regelgeving en techniek zullen daarin worden meegenomen. Omdat voor dit onderdeel, met name in vergelijking tot andere maatregelen, minder sprake is van urgentie, wordt dit op een nader te bepalen moment in uitvoering genomen.

Overige privacy maatregelen

Naast de ingezette lijn van bovenstaande maatregelen, heb ik de KVK gevraagd om te kijken welke andere privacy maatregelen getroffen kunnen worden. Vanuit die wens is onder meer een verkenning gedaan naar het stopzetten van de registratie van het geslacht van ondernemers. Deze maatregel past bij de wens om niet ter zake doende persoonlijke gegevens in het Handelsregister af te schermen of te verwijderen, en bij het maatschappelijk debat over de toewijzing van geslacht. Onderzoek naar ondernemerschap in relatie tot geslacht blijft mogelijk door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Ik neem dit voorstel mee in de reeds genoemde voorgenomen wijziging van de Hrw.

In het verlengde van bovenstaande wordt door KVK gekeken of er nog meer gegevens zijn die mogelijk niet langer geregistreerd hoeven te worden.

RECHTSBESCHERMING EN WEERBAARHEID

Registratie en publicatie bestuursverboden

De registratie en publicatie van bestuursverboden omvat dat KVK bestuursverboden die door de rechter zijn opgelegd, nadat het vonnis onherroepelijk is geworden, registreert en publiceert. Malafide bestuurders worden nu al voor de duur van het verbod geweerd uit formele bestuursfuncties. Door de openbare registratie kunnen zij zich straks ook niet onopgemerkt mengen in het handelsverkeer als feitelijk bestuurder. In de praktijk doen zij dit nu wel, waarbij veelal katvangers worden ingezet in de rol van formele bestuurder. In de lijst bij het HR kan iedereen straks kosteloos nazien of voor een natuurlijke persoon een bestuursverbod van toepassing is en voor welke duur. Ten behoeve van deze registratie zijn al geruime tijd geleden de voorbereidingen getroffen en is een wijziging van het Hrb voorbereid. De wijziging van het Handelsregisterbesluit zal naar verwachting per 1 juli 2024 in werking kunnen treden. Ik ben mij ervan bewust dat ik hiermee afwijk van het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens⁴ om deze maatregel uit het oogpunt van de privacy van deze bestuurders niet door te voeren. In de nota van toelichting bij de voorgestelde regeling wordt uitvoerig ingegaan op de overwegingen die hieraan ten grondslag liggen. Het belang van een veilig economisch verkeer weeg ik hierin zwaarder dan het privacybelang van de malafide bestuurder. Hierbij voel ik me gesteund door het royale draagvlak voor deze regeling tijdens de synthetron-sessies met HR belanghebbenden in 2022.

Uitbreiden autorisaties t.b.v. maatschappelijk relevante taken

KVK werkt aan het verder optimaliseren van authenticaties en autorisaties. Ondermeer vanwege het afschermen van meer HR gegevens, is dit een noodzakelijk onderdeel voor het succesvol uitvoeren van de Datavisie. In de toekomst kunnen daardoor meer organisaties dan nu de afgeschermd gegevens inzien op basis van een autorisatie. Het gaat hierbij om partijen met een maatschappelijk relevante taak, die specifiek bij wet zijn

⁴ Advies wijziging Handelsregisterbesluit 2008 (bestuursverbod) | Autoriteit Persoonsgegevens

aangewezen en onder wettelijk toezicht staan. Hierbij gaat het onder andere om private partijen die een taak hebben in het kader van de Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme) of die in een andere maatschappelijke behoefte van algemeen belang voorzien. Voor het uitbreiden van het aantal geautoriseerde overheidsorganisaties (waarvoor de voorbereidingen zijn afgerond), is een wijziging van het Handelsregisterbesluit (Hrb) noodzakelijk. Het uitbreiden van autorisaties voor private organisaties met een maatschappelijke taak vergt ook aanpassing van de Handelsregisterwet (Hrw).

Versterken poortwachtersrol KVK

Van oudsher kent Nederland een goede voorlichting aan (startende) ondernemers. Met een ruim ondernemersbegrip en een relatief snel inschrijfproces in het Handelsregister zijn er nauwelijks drempels. Dat geldt ook voor personen met andere bedoelingen dan hetgeen er in de bedrijfsomschrijving staat. Denk aan uitbuiting of frauduleuze praktijken. Dit vraagt om maatregelen die aantasting van de rechtszekerheid van het Handelsregister voorkomen. De rechtszekerheidsfunctie van het Handelsregister voor ondernemers en overige gebruikers is tenslotte om betrouwbare gegevens te verkrijgen over bedrijven en juridische entiteiten met wie zij overwegen om zaken te doen. Om die reden wordt de controlerende rol die KVK speelt verder verkend. Denk aan het versterken van deze rol bij het inschrijven van een nieuwe onderneming of bij het wijzigen van gegevens van een bestaande onderneming in het Handelsregister. De versterking van de poortwachtersrol van KVK bestaat uit een reeks van maatregelen die gezamenlijk bijdragen aan rechtszekerheid, fraudeweerbaarheid en criminaliteitsbestrijding. Zo verken ik de mogelijkheid om KVK meer ruimte te geven om bij twijfel een inschrijving of mutatie in het HR niet direct door te voeren en/of te weigeren. De poortwachtersrol van KVK wordt verder betrokken in het Actieplan Veilig Ondernemen en in het Programma Aanpak Ondernijning waarin ik samenwerk met mijn ambtgenoot van Justitie en Veiligheid en andere leden van het Kabinet.

Controleren van vestigingsadressen bij inschrijving en mutatie

Onderdeel van het versterken van de Poortwachtersrol is de verkenning die KVK is gestart op «verwonderadressen». Doel is het afgeven van een signaal aan medewerkers wanneer het opgegeven vestigingsadres niet direct logisch lijkt, bijvoorbeeld omdat het een adres van een overheidsorgaan betreft. Daarbij moet gedacht worden aan adressen van een penitentiaire inrichting of het Centraal Orgaan opvang voor Asielzoekers (COA). In 2024 zal deze pilot geëvalueerd worden en wordt besloten of deze aanpak breder zal worden geïmplementeerd. Tevens zal in de eerste helft van 2024 het verdiepend onderzoek naar verbetermaatregelen inzake de registratie van bezoek- en postadressen worden afgerond. Hierbij gaat het onder andere om de uitkomsten van een fieldlab van het Openbaar Ministerie (OM) van Amsterdam, OM Brabant-Zeeland, Politie Amsterdam, Belastingdienst, KVK, RIEC Amsterdam-Amstelland en Rabobank naar malafide praktijken rondom bedrijfsverzamelgebouwen en commerciële domicilieverleners. Over de uitkomsten van dit en andere onderzoeken informeer ik u in de volgende voortgangsbrief.

Uitkomsten uitvoeringstoets koppeling CCBR en CIR

KVK heeft, in samenwerking met ketenpartners zoals de Raad voor de Rechtspraak, de wenselijkheid en haalbaarheid van een systematische controle bij inschrijvingen en wijzigingen van het HR onderzocht. Het gaat in deze om het Centraal curatele- en bewind-register (CCBR) en het

Centraal insolventieregister (CIR). De controle biedt informatie over personen die onder curatele of bewind zijn geplaatst en/of informatie over faillissementen, surseances van betalingen en schuldsaneringen natuurlijke personen. Voor zowel de wenselijkheid als de haalbaarheid is de uitkomst van de verkenning positief. Conclusie van de recent uitgevoerde uitvoeringstoets is dat het op dit moment niet mogelijk is om verdergaande koppelingen met CCB/CIR te realiseren door het ontbreken van een unieke zoekleutel (BSN) en mutatieservice bij deze registers. Naar verwachting zullen in 2025 de ICT-systemen van de Rechtspraak op dit punt verbeterd zijn en zal opnieuw onderzoek worden uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een betere koppeling met KVK-systemen. De uitkomsten van dit onderzoek neem ik mee bij het besluit om een definitieve opdracht te verstrekken. Tot dat moment zal KVK de pilot van geautomatiseerde controle in het CCBR bij inschrijven eenmanszaken continueren en zal op het moment dat zoeken op BSN mogelijk is gemaakt (naar verwachting in 2024) deze pilot worden uitgebreid met controle in het CIR.

Financiering

Als aangegeven in eerdere Kamerbrieven⁵ heeft de implementatie van de Datavisie ook consequenties voor de financiering van het HR en KVK, waarbij zowel inkomsten als uitgaven in belangrijke mate worden geraakt. Om die reden heeft er in de periode 2022–2023 vanuit EZK een verkenning plaatsgevonden naar de toekomstige financiering van het Handelsregister. Voor 2023 en 2024 is met de verhoging van de inschrijfvergoeding en een beroep op het eigen vermogen van KVK dekking gevonden voor de korte termijn. Voor de lange termijn zijn meer aanpassingen noodzakelijk.

Met het kosteloos verstrekken van data als gevolg van Europese wet- en regelgeving (High Value Data Sets) per 1 januari 2025 zal een tekort op de begroting ontstaan. Met de verkenning naar de toekomstige financiering van het Handelsregister is gekeken naar de wijze waarop dit effect kan worden opgevangen. Daarbij heb ik een tweetal uitgangspunten gehanteerd. Ten eerste moet een dekkende financiering zonder verhoging van de rijksbijdrage tot stand worden gebracht. Ten tweede moet de kosteloze verstrekking van Handelsregistergegevens het uitgangspunt zijn.

Deze verkenning heeft geleid tot financieringsvoorstellen waarin bijdragen vanuit KVK, ondernemers en de maatschappij (overheid) zijn afgewogen. Deze afweging heeft plaats gevonden tegen de achtergrond van de maatschappelijke behoeften, de opbrengsten voor ingeschrevenen en commerciële (groot)afnemers van HR data, in relatie tot de inspanningen die hiervoor geleverd moeten worden. Het voorgestelde financieringsmodel zal, conform correspondentie in eerdere Kamerbrieven bestaan uit een drietal onderdelen waarbij het streven is om deze wijziging per 1 januari 2025 te laten ingaan. Hierbij gaat het om de reeds bestaande initiële inschrijfvergoeding voor startende ondernemers en de (mogelijk aangepaste) inputfinanciering van publieke afnemers, aangevuld met een toegangsbijdrage voor afnemers voor een aansluiting op machine-to-machine kanalen en een jaarbijdrage voor alle ingeschrevenen. Een nadere uitwerking van dit financieringsvoorstel vindt op dit moment plaats. In de eerste tranche van de Handelsregisterwet wordt de juridische grondslag voor het innen van een jaarbijdrage ter consultatie voorgelegd. Deze wordt gelijktijdig met de verzending van deze brief ter consultatie openbaar gemaakt.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 32 761, nr. 240 en Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 32 761, nr. 256

Daarvoor in de plaats krijgen ingeschreven de gewenste privacymaatregelen mede door het afschermen van gegevens en terugdringen van direct marketing, als ook meer regie op hun eigen gegevens. Ten behoeve van veilig zakendoen krijgen ingeschrevenen bovendien de mogelijkheid om kosteloos uittreksels op te vragen van (beoogde) zakenpartners. Hiermee stimuleert KVK een veilig ondernemersklimaat. Deze financieringssysteem sluit aan bij het pad dat ik voor ogen heb met de Datavisie HR: een andere omgang met data uit een openbaar register dat bijdraagt aan veilig en verantwoord zakendoen. Daarin is zowel de rechtsbescherming en weerbaarheid als de privacy van de ingeschrevene gewaarborgd. De invoering van een jaarbijdrage voor ingeschrevenen in het Handelsregister en een toegangsbijdrage voor afnemers van registerdata zorgen voor de benodigde financiële onderbouwing van deze visie. Ik heb KVK de opdracht gegeven om een verkenning te doen naar de handhaving van de inning van de vergoedingen. Het uitgangspunt hiervoor is dat de verschuldigde vergoedingen worden geïnd op een wijze die recht doet aan uitvoerbaarheid voor KVK en aan normen van redelijkheid en billijkheid en menselijke maat voor de ingeschrevene.

3. Planning regelgeving

Om alle maatregelen die nog in ontwikkeling en in afwachting van aanpassing van wet- en regelgeving zijn tijdig in te kunnen voeren, streef ik naar een spoedige behandeling van het Handelsregisterbesluit en de Handelsregisterwet.

Handelsregisterbesluit naar Raad van State

Het wijzigingsvoorstel is afgerond en inmiddels beoordeeld door de Raad van State. Dit geeft mij aanleiding tot enige aanscherping van de onderbouwing, waarna het voorstel naar verwachting per 1 juli 2024 in werking zal kunnen treden. Deze wijziging voorziet in een juridische basis voor de maatregelen op het terrein van de registratie van eenmanszaken met een openbaar postadres, het niet-openbaar maken van telefoon- en faxnummers, de registratie en publicatie van bestuursverboden en de uitbreiding van autorisaties van overheden ten behoeve van maatschappelijk relevante taken in het kader van privacy en misbruik door derden.

Handelsregisterwet in meerdere tranches ter consultatie

Zoals eerder in deze brief aangegeven is het tijdig invoeren van de maatregelen in de gewijzigde Handelsregisterwet van het grootste belang. Dit vanwege de enorme impact van de Datavisie HR op de klantketen, systemen, bedrijfsvoering en financiën van het Handelsregister en KVK. Dit betekent dat KVK vanuit de registertaak in het komende jaar voor forse uitdagingen staat. Om versnelling aan te brengen in het proces en oog te hebben voor de uitdagingen op uitvoeringsgebied, heb ik besloten om deze veelomvattende wet in minimaal drie tranches in consultatie te brengen waarvan in ieder geval de eerste twee in 2024.

De eerste tranche omvat de inrichting van een toekomstbestendige financiering van het Handelsregister, waaronder de noodzakelijke grondslag voor het invoeren van een jaarbijdrage voor alle HR ingeschrevenen. Deze eerste aanpassing van de Handelsregisterwet zal gelijktijdig met verzending van deze brief ter consultatie gaan. De wetswijziging brengt ook aanpassing in de bijbehorende lagere regelgeving met zich mee. Het Financieel Besluit HR zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2024 gereed zijn en de Financiële regeling in het derde kwartaal van 2024.

De tweede tranche wijzigingen van de Hrw omvat onder andere een verbod op het gebruik van HR-gegevens voor direct marketing en een uitbreiding van gebruiksautorisaties voor private organisaties ten behoeve van maatschappelijk relevante taken. Ik ben voornemens om in het derde kwartaal van 2024 een concept hiervoor gereed te hebben voor consultatie.

Aanpassingen die minder urgent zijn, zoals de herziening van het regime voor VvE's, worden in nog te plannen verdere tranches ondergebracht.